

Molí fariner d'en Selles

Caldes de Montbui

Ubicació

Comarca: Vallès Oriental
Lloc/Adreça: Riera de Caldes amb el Torrent del Remei
Emplaçament Cruïlla entre el Passeig del Remei, la C-59 direcció Sant Feliu i la carretera de Sant Sebastià
Alçada: 215

Coordenades:

Latitud: 41.64069
Longitud: 2.15906
UTM Est (X): 429965
UTM Nord (Y): 4610225

Classificació

Número de fitxa 08033 - 106
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Modern
Segle XVIII
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: Pla d'Ordenació Urbanística Municipal
Número inventari Sí (IPA 34685)
Generalitat i altres inventaris
Accés Restringit
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 015A00099
Autoria de la fitxa Laura Bosch Martínez
Data de registre de la fitxa: dl., 22/09/2008 - 02:00

Descripció

Molí de planta irregular, que consta de planta baixa i dos pisos, amb la coberta a una sola vessant, orientada a migdia i de teula àrab. Les teules queden amagades per un ràfec en forma de cornisa motllurat que ressegueix tot el perímetre de la teulada. Les obertures de la façana principal han estat modificades en llarg del temps, i tot i que mantenen una certa simetria vertical, i horitzontal, no n'hi ha cap d'igual. Per damunt de la porta d'entrada hi ha dues balconeres superposades; la del primer pis, presenta un voladís més gran, amb una barana de ferro forjat treballada; la del segon pis, un balcó amb un voladís de petites dimensions i una barana senzilla, amb barrots de ferro. Al seu interior ja no existeix cap peça originària de l'antic molí. No obstant això, el propietari hi conserva una peça de fusta, restaurada, de gairebé dos metres d'alçada que feia anar les aspes i la mola del molí.

A l'era del molí es poden observar, les restes de les moles del molí colgades arran de l'era i utilitzades com a marxapeus tan a l'entrada principal del molí com del porxo.

Just a l'esquerra de la porta d'entrada al molí, per terra hi ha una mena de cisterna; un cop dins, s'observa que aquesta mena de cisterna està composta per dues galeries principals excavades al terra que travessen per sota terra, l'entrada de la casa i donen directament al darrera d'aquesta, on es troba encara la bassa i el pou del molí. En cadascuna d'aquestes galeries hi havia una aspa de ferro, que un cop que el molí havia fet el seu treball, entrava l'aigua per aquestes galeries i mitjançant les aspes era reconduïda per una galeria més petiteta que travessa l'era de la casa fins la riera de Caldes. Els sostres de la galeria estan fets amb encanyissat, i actualment encara es poden veure perfectament les empremtes deixades al sostre. En algunes de les parets de les galeries i al terra, es poden observar concrecions calcàries importants.

Observacions:

Durant el treball de camp, el propietari va permetre accedir a l'interior de les galeries on es trobaven les aspes del molí, així com d'una mina d'aigua.

Història

Moreu-Rey (1962), troba varies referències documentades de l'any 1687, que parlen d'aquest molí: "illum olendinum farinerum olim draperium olim dirutum, nunc habitatum, cum Bassia" (com a molí fariner), "alio molendino vestro de esmolar" (com a molí d'esmolar). També, del segle XVII troba altres referències escrites: "molins Boixets (...) avuy son de Selles", "molins que te Esteve Salles Sabater que es deien molins de Mn. Moxet", etc. "un parol ab sos sercols de ferro (...) pro saboneria quam noviter fabricamus ad latius et medium molendinorum farineriis draperis et esmoletoris quae possidemus"; "pro constructione seu fabrica dictae saboneriae", els Selles, hipotequen "totum illum molendium draperium (...); alium molendinum farinerium deshabetatum et partim dirutum..." (1691); "el molí "d'esmolar" "juxta et valde prope molendinum draperium et farinerium theresiae Cellers et Lledó..." va ser comprat l'any 1695 per Bernedà; "lo moliner d'en Celles" (1696); vers 1720, aquest moliner era Valentí Torruella. L'any 1781 se sap que el propietari del molí era Onofre Sallers.

L'any 1563 es documenta com a propietari del molí el Sr. S. Sabater.

També es té documentat que cap a l'any 1920, l'activitat del molí va aturar-se, tot i que la casa continuà essent habitada pels masovers, fins que aquesta propietat fou adquirida pel pare del Sr. Josep Maria Ventura l'any 1967, però els molins ja no funcionaven.

Durant la visita al molí, es va poder observar com la bassa del molí s'estava colgant de terra

De fet, a la paret de la porxada d'entrada del molí fariner, hi ha unes rajoles de ceràmica on es pot llegir "Molí d'en Sellés. En 1289 va ser arruïnat per una inundació i la presa destruïda; de nou establerta en 1317 va cessar de treballar vers 1920".

El funcionament del molí era el següent: el molí se situava a la vora del curs d'aigua de la riera de Caldes, en un indret on hi hagués un desnivell per obtenir un salt que li proporcionés l'energia per fer moure les moles.

A més a més, disposava d'una resclosa, que permetia desviar l'aigua per un canal -rec o sèquia- fins a la bassa. Aquesta servia per aconseguir una regularitat en la pressió de l'aigua que anava a parar per sobre el rodet i també per assegurar l'abastament en períodes de sequera. El molí fariner atenia la mòlta de gra de les pagesies del seu entorn. El molí d'en Selles, com altres molins fariners van aparèixer segurament durant l'època medieval, i molts molins del segle divuitè devien aprofitar el lloc i sovint les construccions de molins més antics per tornar-se a implantar.

Amb la industrialització iniciada al segle XIX, alguns d'aquests molins fariners especialment els establerts a les ribes dels cursos d'aigua es van adaptar per altres finalitats, com el pas a fàbriques de paper o de teixits o van anar desapareixent. Tot i això a Caldes, alguns molins fariners encara varen continuar funcionant fins que ja no pogueren competir amb les farineres modernes.

Bibliografia

BOLÓS, Jordi (2004). Els orígens medievals del paisatge català. L'arqueologia del paisatge com a font per a conèixer la història de Catalunya. Cap.15, pàg. 363-389. Textos i estudis de cultura catalana. Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

GENERALITAT DE CATALUNYA. (2008). Inventari del Patrimoni Cultural i Immobile de Catalunya. Caldes de Montbui (Vallès Oriental). Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. Direcció General del Patrimoni Cultural. Servei d'Arqueologia i Paleontologia. Barcelona, maig de 2008.

MOREU-REY, E. (1962). La rodalia de Caldes de Montbui. Repertori històric de noms de lloc i de persona. Editorial Teide. Barcelona.

PALLARÉS-PERSONAT, J.; AYMAMÍ, G. (1994). Els molins hidràulics del moianès i de la riera de Caldes. Arxiu bibliogràfic excursionista de la unió excursionista de Catalunya de Barcelona. 90 anys d'activitats - 1904-1994. Núm. 31. XXVI Premi "Sant Bernat". Ed. Rafael Dalmau. Barcelona.

